

2026.078

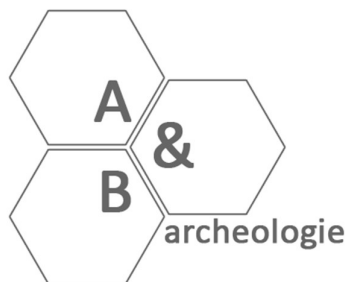
Archeologienota

Oostrozebeke Papegaaistraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

12-6-2026

Titel: Archeologienota Oostrozebeke Papegaaistraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Paulien Fonteyn

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2026F50

Intern projectnummer: 2026.078

Locatiegegevens: provincie West-Vlaanderen, Oostrozebeke, Papegaaistraat-Teeuwstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 78587,89 en Y: 180400,05; X: 78777,38; Y: 180516,13

Oppervlakte plangebied: ca. 4.800m²

Kadastergegevens: Oostrozebeke, afdeling 1, sectie F, perceelnummer 242D2 (zie figuur 9)

Topografische kaart: zie figuur 7 en 8

Betrokken actoren: Bert Acke (archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Paulien Fonteyn (erkend archeoloog)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 12/06/2026

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	5
1.1. WETTELIJK KADER	5
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	5
1.2.1. VRAAGSTELLING	5
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	5
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	6
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	6
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	7
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	7
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	7
2. BUREAUONDERZOEK	8
2.1. HUIDIGE TOESTAND	8
2.2. GEPLANEDE WERKEN	11
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	13
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	13
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	16
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	18
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	19
2.4. HISTORISCHE SITUERING	21
2.4.1. OOSTROZEBEKE	21
2.4.2. PROJECTGEBIED	24
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	29
2.5.1. STEENTIJD	30
2.5.2. ROMEINSE TIJD	30
2.5.3. NIEUWE EN NIEUWSTE TIJD	31
2.5.4. ONBEPAALEN DATERING	31
2.5.5. GEBIEDEN GEEN ARCHEOLOGIE (GGA)	31
3. SYNTHESE	32
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	32
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	33
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	34
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	35
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	36
4. SAMENVATTING	38
5. BIBLIOGRAFIE	40

6. BIJLAGES

42

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Papegaaistraat te Oostrozebeke (provincie West-Vlaanderen), waarbij de oppervlakte van de betrokken percelen groter is dan 3.000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en de omgeving errond. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.¹ Deze online databank is deels uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met wat dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

Voor het bureauonderzoek werden de verschillende raadpleegbare bronnen geraadpleegd. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand van het plangebied is en werden de geplande werken onder de loep genomen. Op basis van al deze gegevens werd ten eerste afgetoetst of verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2024, *Inventaris*.

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

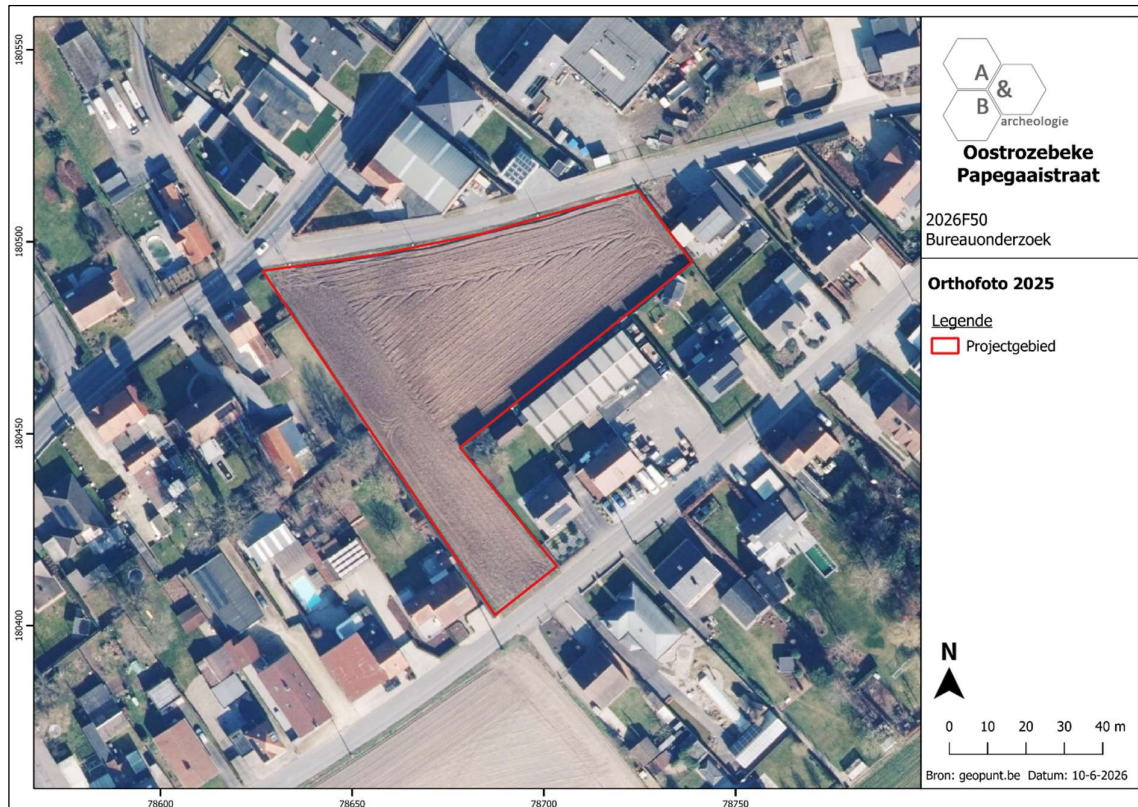
1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

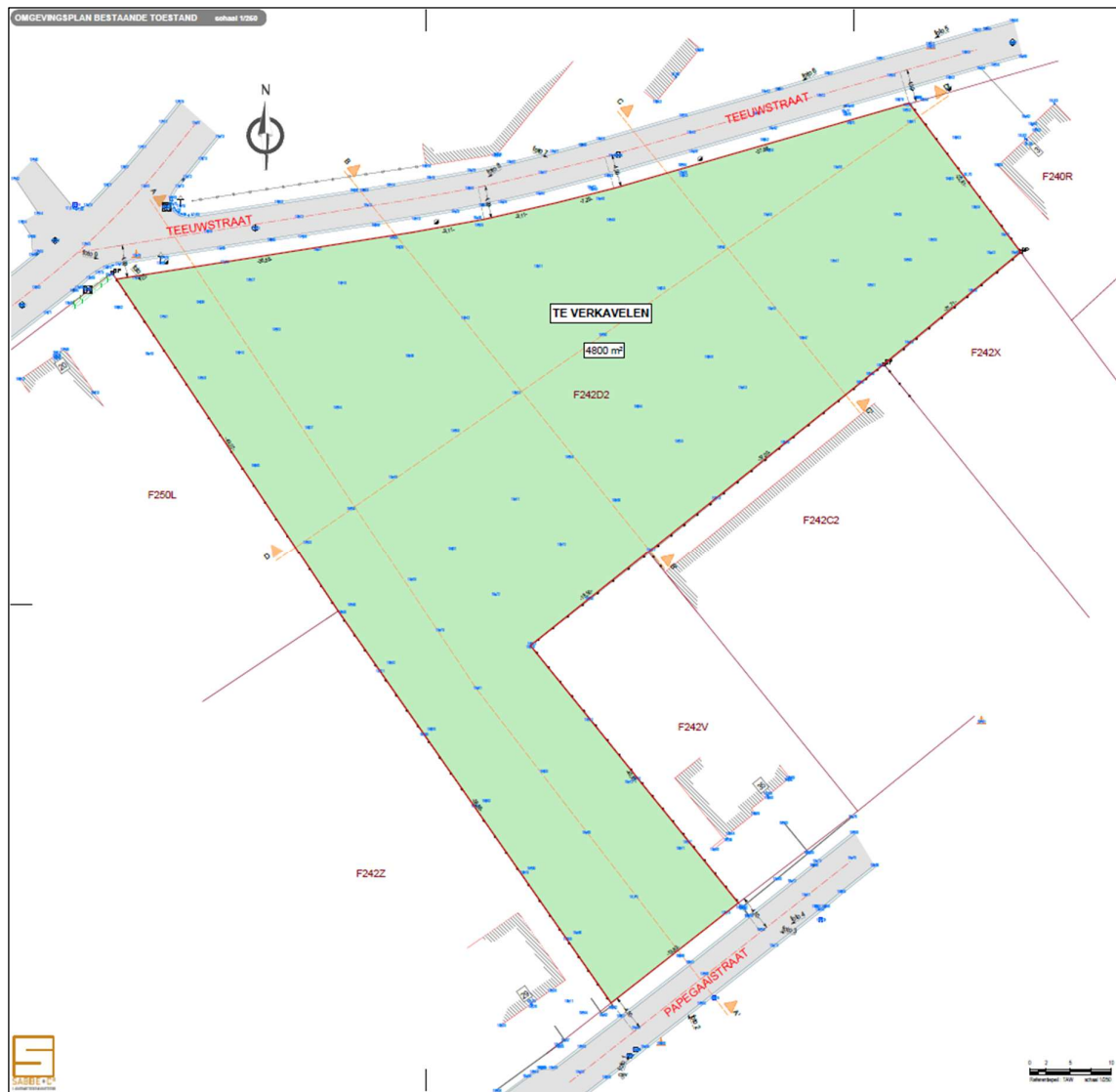
2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het plangebied is ca. 4.800m² groot en situeert zich ten noorden van de Papegaaistraat, tussen huisnummers 29 en 35, en ten zuiden van de Teeuwstraat, ten westen van huisnummer 3. Het is op heden onbebouwd en in gebruik als akkerland.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

Figuur 2 Uitsnede uit het plan van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

Figuur 3 Zicht op het plangebied vanop de Papegaaistraat in het zuidwesten (bron: <https://www.google.be/maps>).

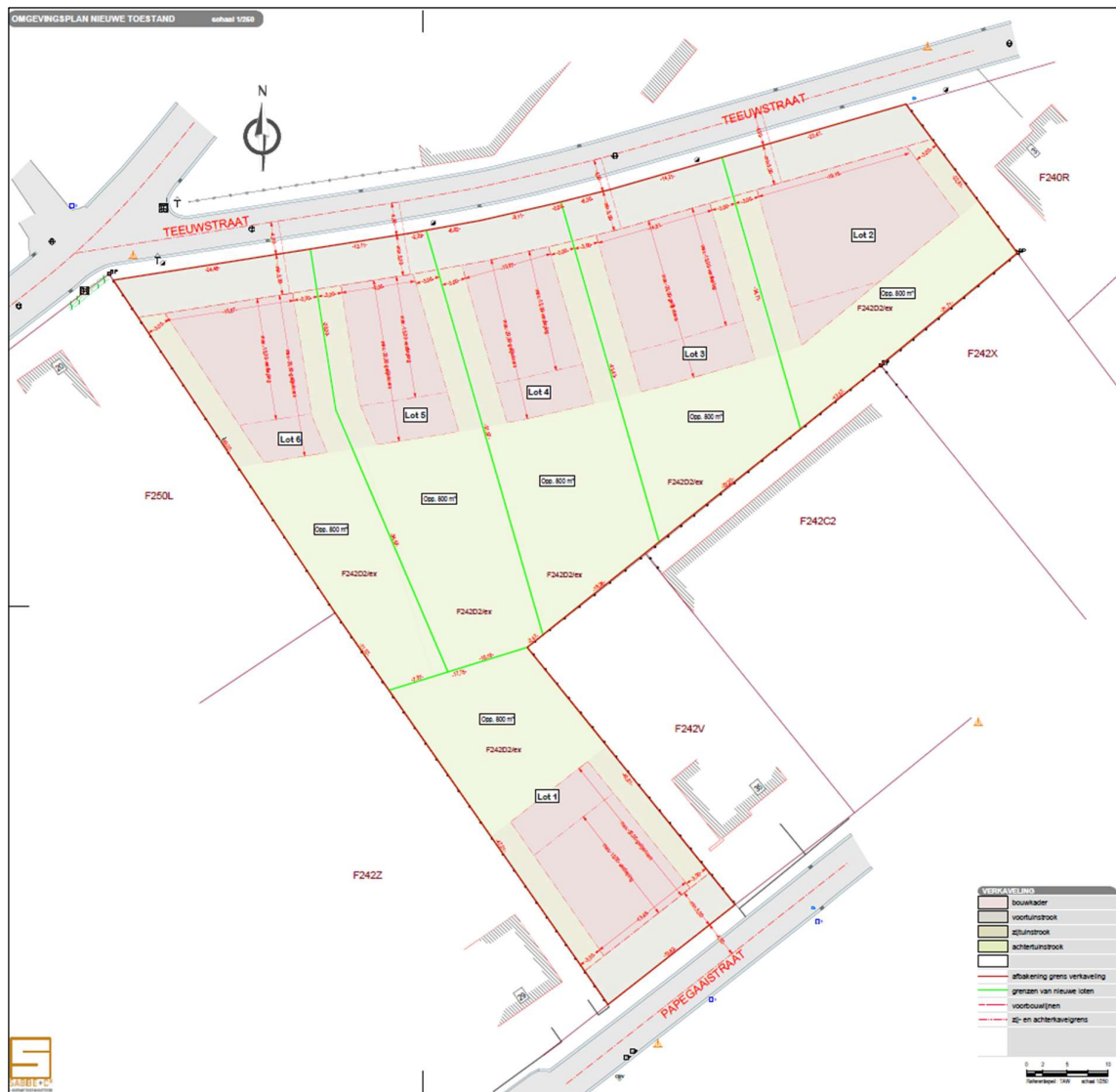
Figuur 4 Zicht op het plangebied vanop de Teeuwstraat in het noordwesten (bron: <https://www.google.be/maps>).

2.2. Geplande werken

De initiatiefnemer wenst het plangebied te verkavelen in zes nieuwe loten voor open bebouwing van elk 800m². Lot 1 wordt ingeplant langs de Papegaaistraat en loten 2 t.e.m. 6 worden georiënteerd langs de Teeuwstraat. Er worden geen nieuwe interne wegenissen aangelegd. De nieuwe woningen zullen omgeven worden door private tuinzones. Gezien het een verkavelingsdossier betreft, dient uitgaan te worden van een integrale bodemverstoring over het volledige plangebied.

Figuur 5 Uitsnede uit het ontwerpplan, geprojecteerd op het GRB (bron: initiatiefnemer).

Figuur 6 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

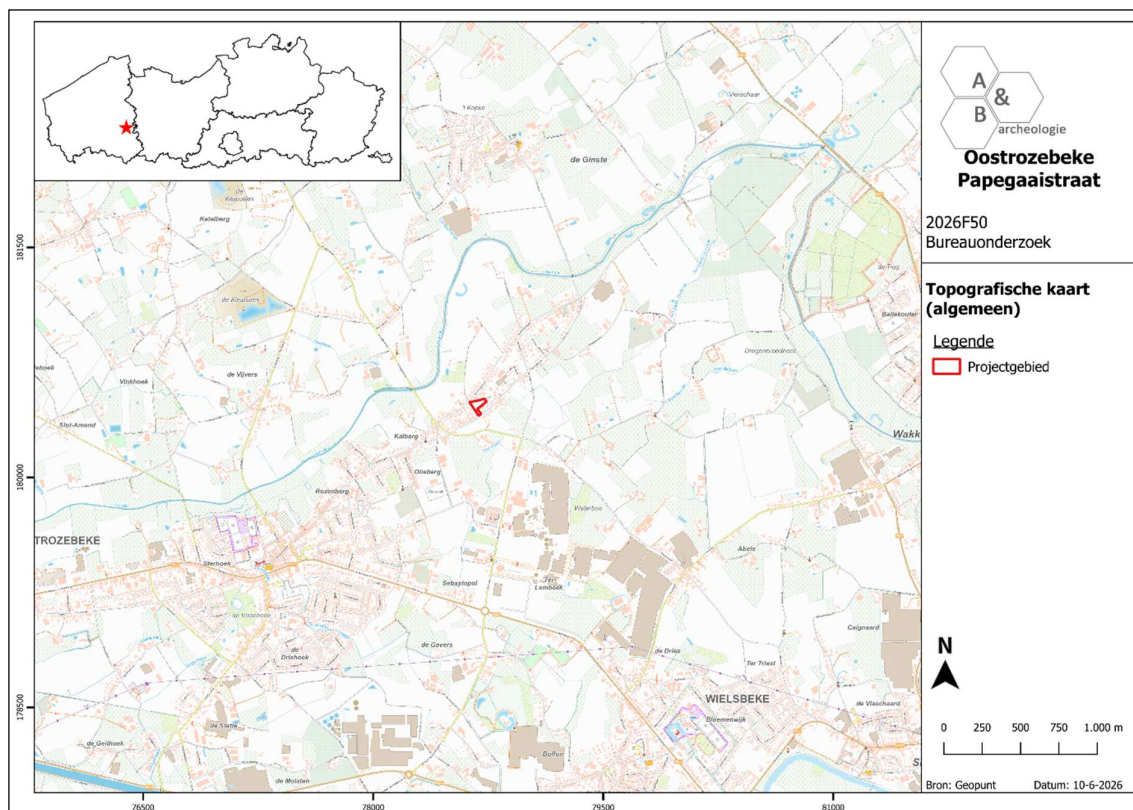
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

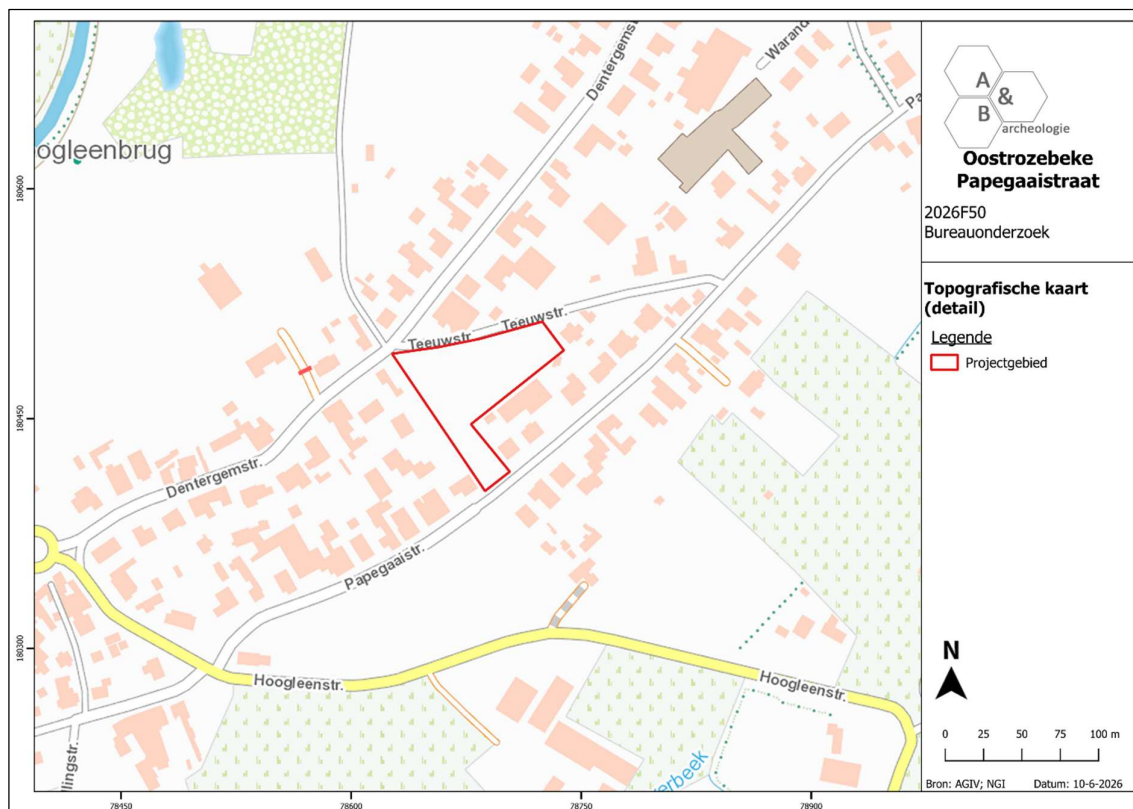
Oostrozebeke is gelegen in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen en grenst in het zuidwesten aan Ingelmunster, in het westen aan Meulebeke, in het noorden aan Tielt, in het noordoosten aan Dentergem, in het oosten aan Wielsbeke, in het zuidoosten aan Ooigem (deelgemeente van Wielsbeke) en in het zuiden aan Hulste (deelgemeente van Harelbeke). De dorpskern bevindt zich in het zuidelijke deel van het grondgebied van Oostrozebeke. De N357 tussen Roeselare en Waregem vormt de voornaamste verkeersader doorheen de dorpskern. De Mandel vloeit ten noorden van de dorpskern van zuidwest naar noordoost doorheen het grondgebied. De rivier mondt ten oosten, op het grondgebied van Wielsbeke, uit in de Leie. De gemeente wordt in het zuidwesten verder doorsneden door het Kanaal Roeselare-Leie, dat eveneens aansluit op de Leie in het zuidoosten.

Het plangebied bevindt zich ten noordoosten van de dorpskern, op ca. 1,7km van de Markt, en is gelegen tussen de Papegaaistraat en de Dentergemstraat, die gekenmerkt worden door lintbebouwing aansluitend bij de dorpskern. Ten noorden en ten zuiden van deze bebouwing kent de omgeving een landelijk karakter. De Mandel vloeit op ca. 300m ten noorden van het terrein en de Gaverbeek ontspringt op ca. 250m ten zuiden. Deze beek vloeit van de Ooigembeek in het westen over naar de Mandel.

Op de bodemgebruikskaart van 2001 wordt het plangebied ingekleurd als 'akkerbouw'. Dit komt geheel overeen met de huidige situatie.

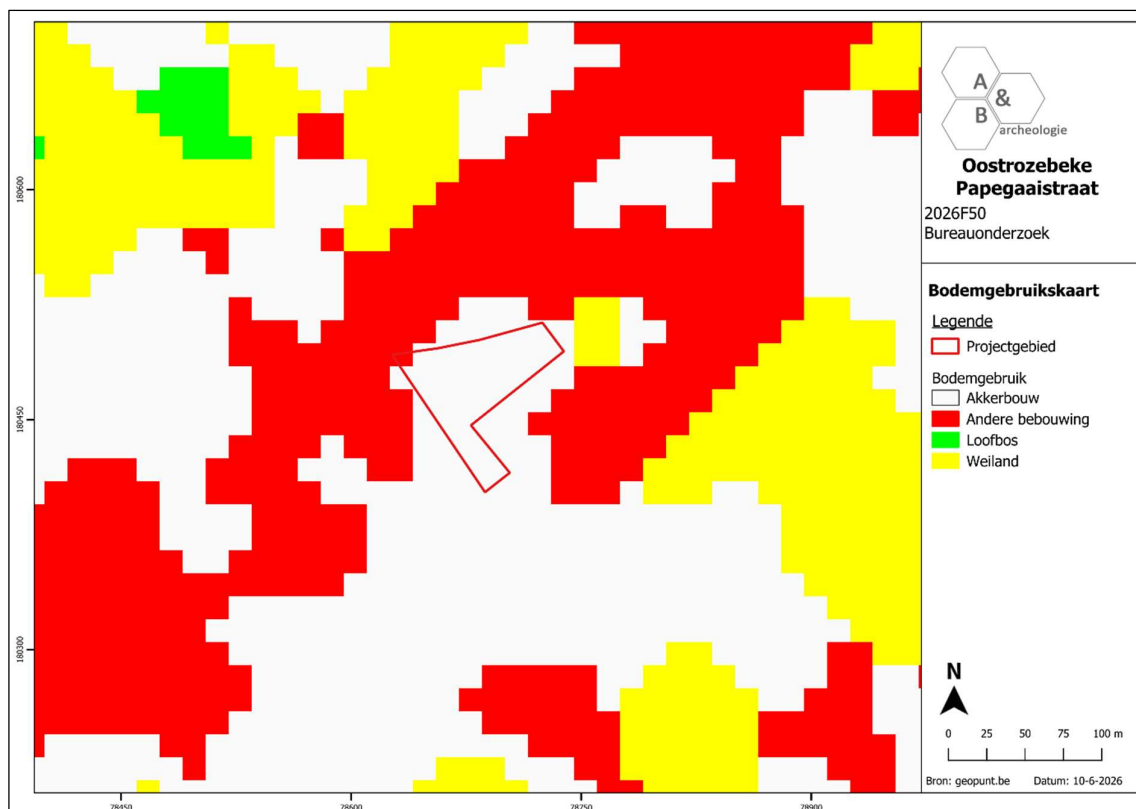
Figuur 7 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 8 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 9 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

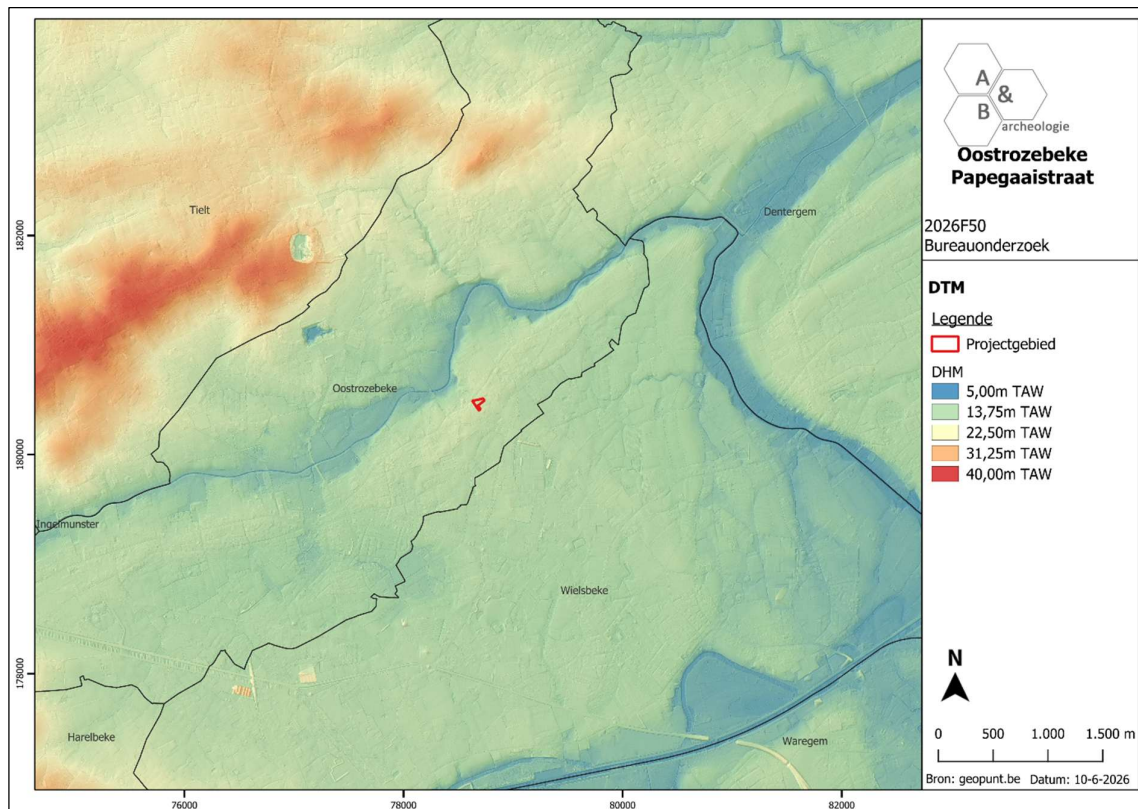
Figuur 10 Zicht op de bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

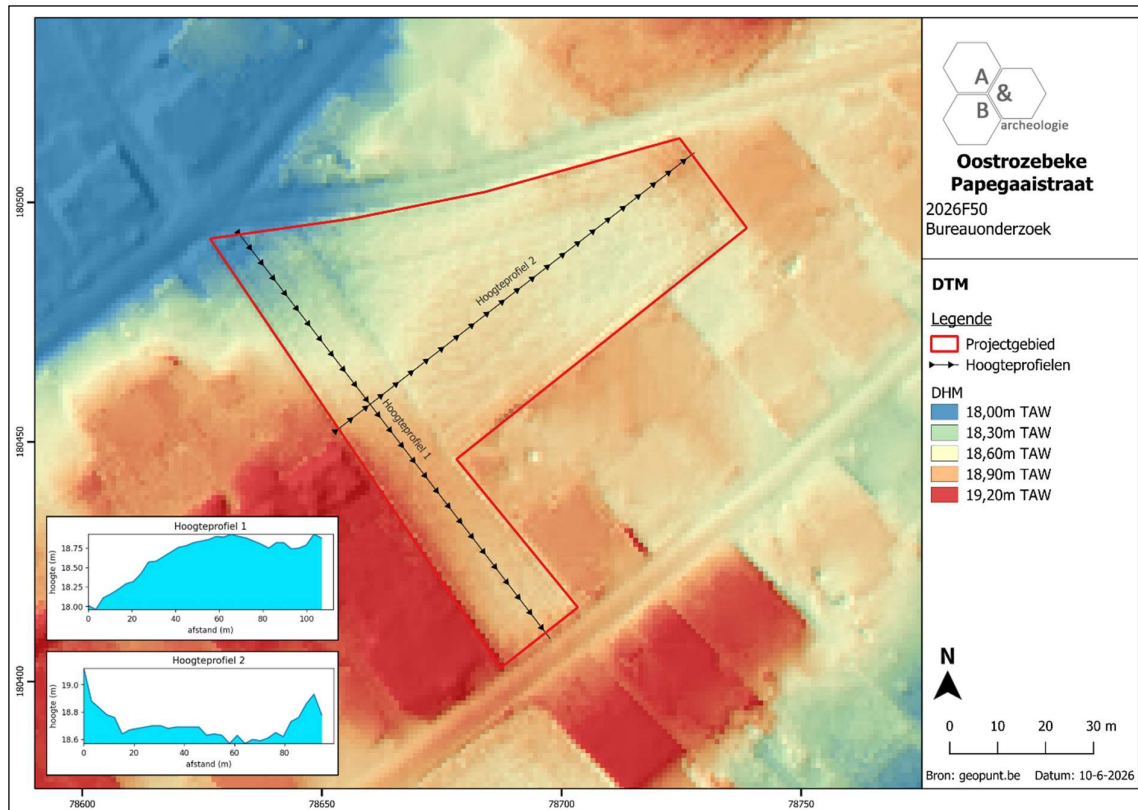
Het landschap van Oostrozebeke wordt voornamelijk gekenmerkt door de aanwezigheid van de Mandel, die het grondgebied van zuidwest naar noordoost doorsnijdt en ten zuidoosten uitmondt in de Leie. Langsheen de Mandelvallei zijn ietwat hogere gronden aanwezig die richting het noorden en zuidwesten overgaan in heuvelruggen die behoren tot het plateau van Tielt en het hoogland van Hulste. Ten zuidoosten situeren zich eveneens lagere gronden rondom de vallei van de Leie.

Het plangebied bevindt zich in de ietwat hoger gelegen zone ten zuiden van de Mandelvallei. De Mandel vloeit op ca. 300m ten noorden van het terrein; de Gaverbeek ontspringt op ca. 250m ten zuiden. Op het detail van het digitaal hoogtemodel is algemeen een niveaustijging op te merken van noord (ca. +18m TAW) naar zuid (ca. +19m TAW).

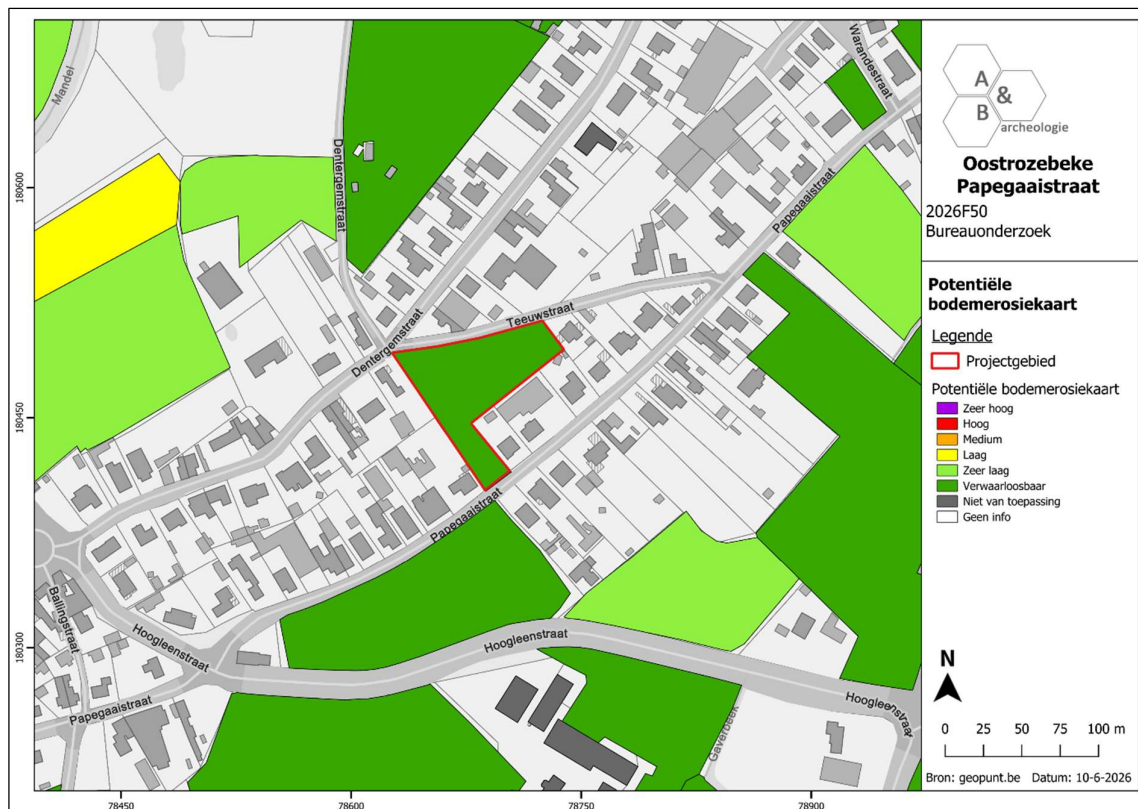
Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het plangebied donkergroen ingekleurd, hetgeen een verwaarloosbare erosiegraad aanduidt.

Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 12 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

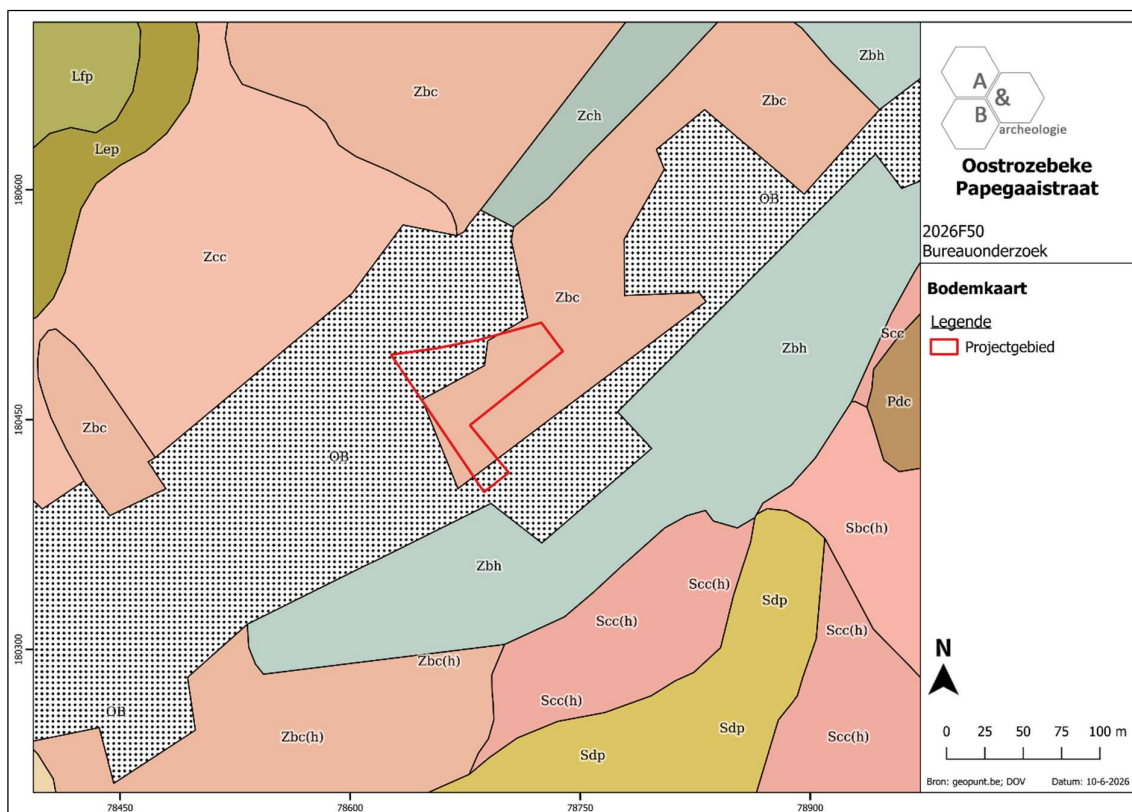

Figuur 13 Zicht op de potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Op de bodemkaart worden binnen het plangebied twee verschillende bodemtypes aangeduid:

- Het grootste, centrale deel van het terrein wordt gekarteerd als droge zandbodem met sterk gevlechte, verbrokkelde textuur B-horizont (type Zbc). Bij deze gronden komen roestverschijnselen voor tussen 90 en 100cm. Ze zijn droogtegevoelig en vertonen een quasi permanent watergebrek.
- In het noorden en zuiden worden daarnaast bebouwde zones (type OB) aangegeven. Dit zijn kunstmatige gronden waarvan het originele bodemprofiel door de mens is gewijzigd of vernietigd.

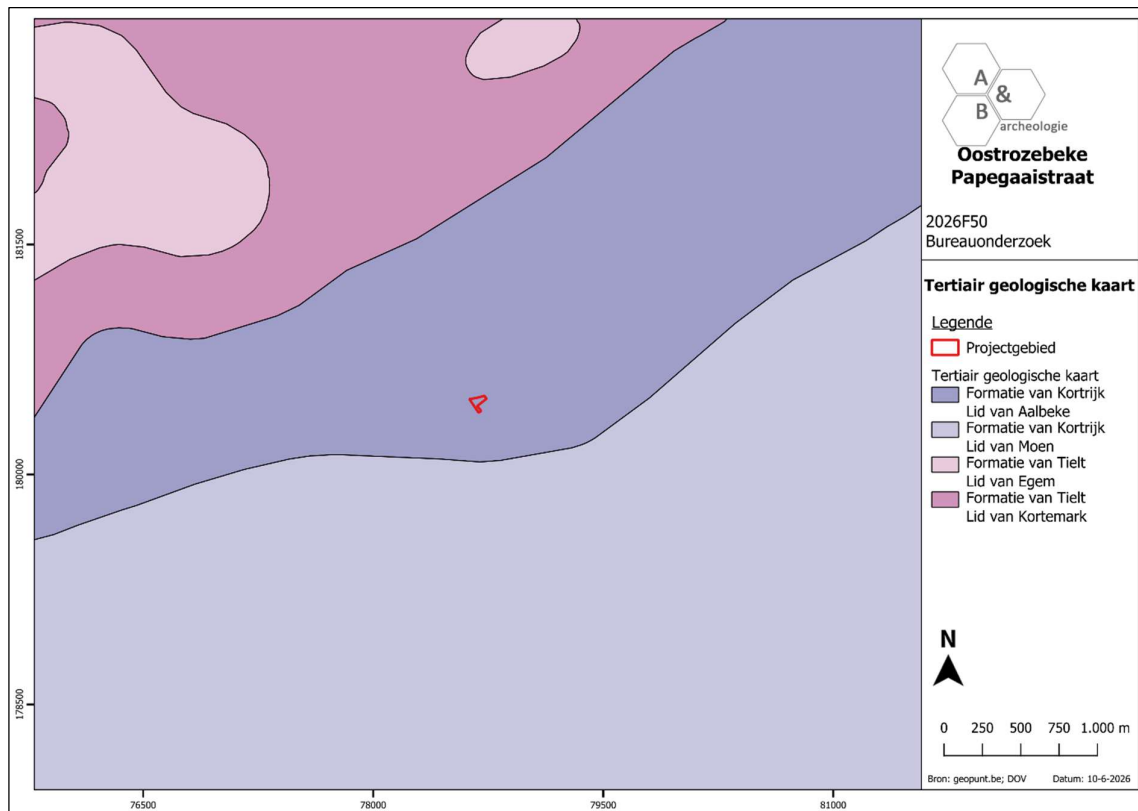

Figuur 14 Zicht op de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: DOV).

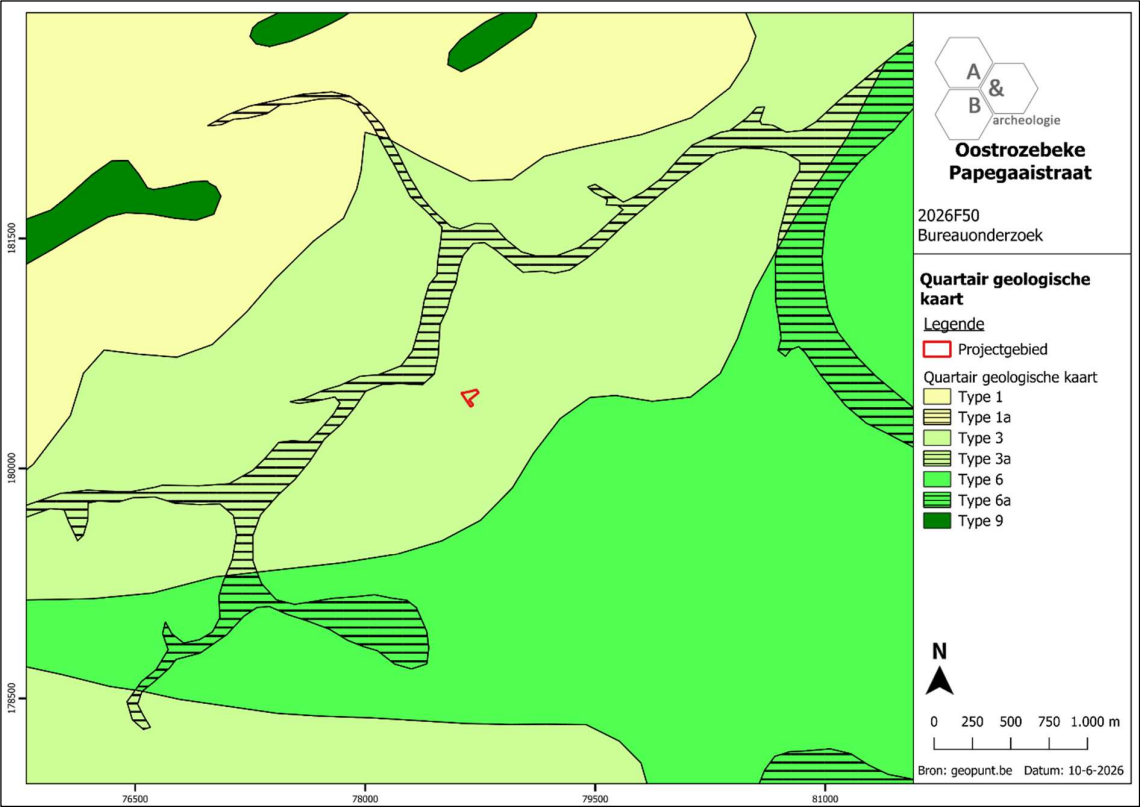
2.3.4. Geologische situering

De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Kortrijk, het Lid van Aalbeke. Deze geologische eenheid wordt gekenmerkt door een donkergrijze tot blauwe klei met glimmers.

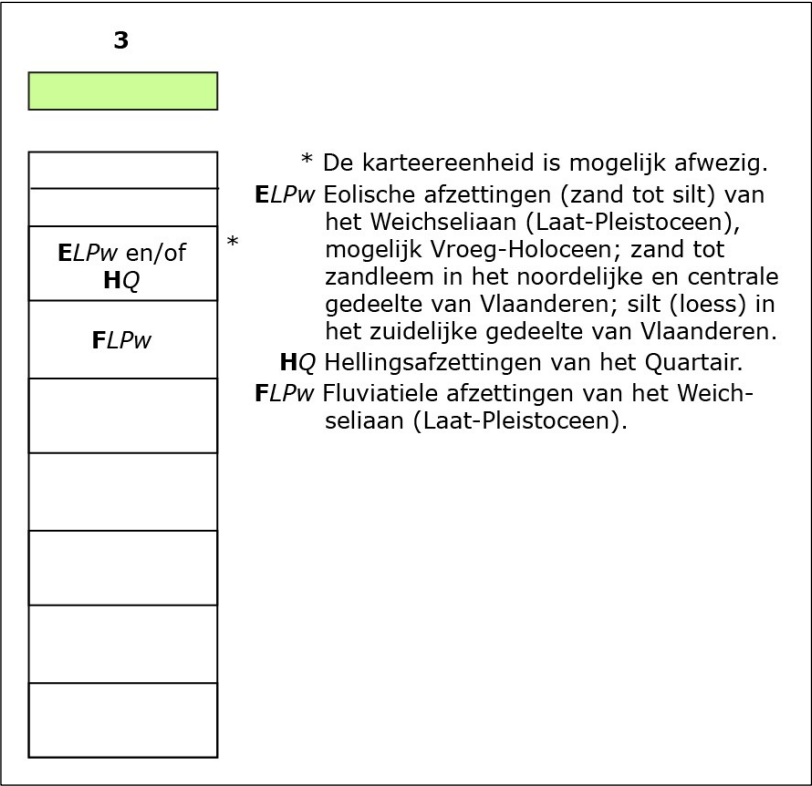
De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit type 3: geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen boven op de Pleistocene sequentie (3). De Pleistocene sequentie bestaat uit eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) of mogelijk Vroeg-Holocene en/of uit hellingsafzettingen van het Quartair. Deze kunnen echter ook afwezig zijn. Onderliggend komen fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) voor.

Figuur 15 Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 16 Uitsnede uit de Quartair geologische kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 17 Uitleg bij de Quartair geologische kaart: type 3 (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering

2.4.1. Oostrozebeke⁶

Oudste bewoningsgeschiedenis

Over de oudste bewoning van Oostrozebeke is op heden weinig gekend. Antonius Sanderus duidt in zijn 'Flandria Illustrata' uit 1641 de Ginste en de Kalberg aan als de oudste wijken van de gemeente. De toponiemen 'Ginste' en 'Kalberg' zouden mogelijk een Keltische oorsprong kennen. Zo zou Ginste teruggaan tot 'Gunhesta', een samentrekking van 'gunna' en 'hesta', 'wat gemaakt is van houten palen'. Kalberg zou dan weer afgeleid zijn van 'Kalbergan', wat zou wijzen op een met paalwerk omheinde woonst ter bescherming tegen wilde dieren. Een andere, meer waarschijnlijke, hypothese legt de oorsprong van de toponiemen in de latere ontginning van deze wijken. 'Ginste' zou dan refereren aan de streekbenaming voor brem, terwijl 'Kalberg' zou verwijzen naar een hoger gelegen, zandige en onbegroeide plek midden in een bosrijk gebied (kale berg). Het is niet ondenkbaar dat de eerste bewoning inderdaad op deze hogere locaties in het landschap gesitueerd was. Ze werden echter in een later stadium verlaten voor de lager gelegen, vochtigere, maar meer vruchtbare gronden.

Tussen de 7de en de 12de eeuw ontwikkelden zich vermoedelijk kouters op de hogere en drogere plateaugronden als eerste grote, permanent bewerkte landbouwgronden. Door gemeenschappelijk gebruik kreeg dit landschap reeds snel een open karakter. De kouters behoorden tot het dorp (dorpskouters) of tot een hoeve of landbouwuitbating (hofkouters) en hun bestaan wordt bevestigd door enkele koutertoponiemen waarvan de locatie in vele gevallen op heden onbekend is: 'Bouwerijkouter', 'Dalakkerouter', of 'Dulakkerouter', 'Groote kouter', 'Heerencoutere', 'Kouterstraetje', 'Mussche kouter' enz. Op de Atlas der Buurtwegen is te zien dat de grootste kouters zich bevinden tussen het 'Groot Goed ter Mols' en de Mandel, in de omgeving van het 'Goet van Nieuwenhove' en het 'Goed ter Priems' en ten zuidoosten van de dorpskern, tot aan de grens met Wielsbeke.

Middeleeuwen

Het toponiem 'Rosebecca' wordt voor het eerst vermeld in 1066 en vanaf 1124 is sprake van 'Rosebeke'. Het zou afgeleid zijn van een samenstelling van het Germaanse 'rausa' (riet) en 'baki' (beek), wat eventueel zou kunnen verwijzen naar de 'Roosbeke', die van Hulste naar de Mandel stroomde volgens een parochieboek uit 1874. De naam is op heden niet meer gangbaar, maar het zou mogelijk gaan om de Ooigembeek-Hulstebeek. Het voorvoegsel 'Oost-' komt voor het eerst voor vanaf 1544 en werd vanaf het einde van het ancien régime consequent toegepast om een onderscheid te maken met Westrozebeke, een huidige deelgemeente van Staden. Tot die tijd werd onder meer gesproken van 'Rosebeke super Mandram' (1239) en 'Roosebeke in curtric ambocht' (1424).

De heerlijkheid Oostrozebeke maakte deel uit van de Roede van Tielt in de Kasselrij Kortrijk en werd vermoedelijk opgericht door de heren van Vlaanderen. Het geslacht van Roosebeke wordt met Waubertus van Rosebeke voor het eerst vermeld in de 12de eeuw. De precieze ligging van de dorpsheerlijkheid, van waaruit de latere gemeente is gegroeid, is niet gekend. Door hun ligging in de

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Oostrozebeke*.

omgeving van de dorpskern komen vier sites mogelijk in aanmerking: het 'Goed te Calonne' (Wielsbekestraat), het 'Goed ten Daele' (Meulebekesteenweg 15), het 'Eilandje' van het huidige domein 'De Visscherie' (Stationsstraat 18) en het 'Goed ter Helme' (ten westen van de kerk). Deze laatste optie zou de meest waarschijnlijke zijn. Naast de dorpsheerlijkheid 'Roosebeke', met als vierschaar de herberg 'Den Hert', waren nog andere belangrijke heerlijkheden aanwezig op het grondgebied van de parochie. De voornaamste waren 'Eename' of 'Ten Daele' (Meulebekesteenweg 15) met als vierschaar de herberg 'Den Swarten Leeuw' en 'Nieuwenhove' (Leegstraat 195) met als vierschaar de herberg 'Den Gouden Appel'. De heerlijkheid 'Eename' of 'Ten Daele' gaat in elk geval terug tot in 1248, terwijl de heerlijkheid 'Nieuwenhove' vermoedelijk jonger is. De eerste vermelding ervan dateert namelijk uit 1494. Andere heerlijkheden zijn 'Ter Priems', zeker teruggaand tot in de 13de eeuw, 'Te Coolskamp' of 'Ter Mols', zeker reeds aanwezig in de 16de eeuw, de kleinere heerlijkheid 'Caelberge', die voor het eerst vermeld wordt in 1348, en 't Bardoensche'. In 1365 wordt ene 'Heer van Haelewinne' gemeld als dorpsheer. De familie Halewijn stond tevens in voor het burggraafschap van Harelbeke.

De parochie Oostrozebeke gaat in elk geval terug tot in 946. Voor dit jaar wordt immers ene Gosewinus vermeld als pastoor. Vanaf 1186 behoorde het patronaatsrecht van de Sint-Amandusparochie toe aan de abdij van Ename en in de loop van de 12de eeuw werd een nieuwe kerk opgericht. De toewijding aan de heilige Amandus zou kunnen wijzen op een kerstening halverwege de 7de eeuw door deze heilige. Ook andere parochies in de onmiddellijke omgeving zijn immers aan hem toegewijd. De kerk van Oostrozebeke viel tot 1560 onder het bisdom Doornik, het aartsdiakenschap van Gent en de dekenij van Roeselare.

Gedurende de Zoutoorlog (1447-1453), waarbij de stad Gent in opstand kwam tegen de zouttaks van de Bourgondische hertog Filips de Goede, werd voornamelijk gedurende de winter van 1452-1453 veel schade aangericht op het Vlaamse platteland. Ook Oostrozebeke had hieronder te lijden: er werd geplunderd en de kerk van Oostrozebeke raakte beschadigd.

16de-18de eeuw

In 1502 was de heerlijkheid Nieuwenhove, die in deze periode aan belang won, ook in handen van de familie Halewijn. Vanaf 1560 viel de parochie Oostrozebeke door de herindeling van de bisdommen onder het bisdom Gent.

Gedurende de Beeldenstorm werd de kerk van Oostrozebeke in 1578 tot tweemaal toe vernield en hersteld. De tweede helft van de 16de eeuw werd verder gekenmerkt door ziekte en oorlog, waardoor de bevolking uitdunde.

Vanaf 1585/1598 kwam de dorpsheerlijkheid in handen van de Duitse adellijke familie de Plotho, die eveneens baron waren in het naburige Ingelmunster, waar ze resideerden. In 1639 werd een landboek van de baronie van Ingelmunster opgemaakt waarin ook een figuratieve kaart van de Mandel te Oostrozebeke werd opgenomen. De Plotho's bezaten eveneens visserijrechten op de Mandel, die ze telkens voor een aantal jaar verpachtten. Verder waren ze eigenaar van een stuk land in de omgeving van de Kalbergmolen, wellicht een jachtgebied en een stuk bos, het zogenaamde 'den eetbrouckbusch', aan de huidige Bosstraat.

Het begin van de 17de eeuw betekende een tijdelijke heropbloei van de landbouw en het dorpsleven. De landbouw vormde in deze periode de belangrijkste economische sector, aangevuld met vlasbewerking gedurende de winter. De opkomende vlaseelt verving stilaan de wolproductie. De rustige periode zorgde voor een bevolkingstoename, waardoor meer bossen en woeste gronden ontgonnen werden.

Later in de 17de eeuw werd de streek opnieuw geplaagd door conflicten, waaronder de Tachtigjarige Oorlog. Door de aanwezigheid van voornamelijk Franse troepen en de bijhorende opeisingen nam de voedselvoorraad af, waardoor honger en ziekte de kop opstaken. Na de Vrede van Munster (1648) werden de vijandigheden tussen Spanje en de Noordelijke Nederlanden gestaakt. Spanje en Frankrijk vochten in onze streek echter verder tot in 1659, waarna Frans-Vlaanderen bij Frankrijk werd gevoegd. Ook nadien bleven Franse troepen in de streek rondhangen en plunderen. Na de Vrede van Nijmegen (1678) trok Frankrijk zich na de Hollandse Oorlog terug uit het Kortrijkse. Op het einde van de 17de eeuw namen de troepenbewegingen opnieuw toe tijdens de Negenjarige Oorlog. In Oostrozebeke werden hierbij in 1690 verschillende herbergen overvallen. Het jaar erop werden eveneens een aantal belangrijke hoeves, de dorpsplaats en het kerkhof geplunderd. Tussen 12 en 14 juli 1696 trok het Franse leger naar Dentergem, waarbij de regio opnieuw zwaar geplunderd werd. In oktober van hetzelfde jaar verbleven de Franse troepen 17 dagen in Oostrozebeke. Hierbij werd veel schade berokkend aan huizen en stallingen. De troepenbewegingen bleven duren tot in 1699. In 1701-1713 werd echter reeds het volgende conflict, de Spaanse Successieoorlog, uitgevochten. Door de onveilige periode zochten veel mensen een nieuw onderkomen in de stad waardoor landerijen braak bleven of goedkoop verkocht werden. Verder deden ook de plunderingen, de verhoogde belasting, verhoogde graanprijs, noodweer en hongersnood de bevolking teruglopen.

Na de Vrede van Utrecht (1713) kwamen de Zuidelijke Nederlanden onder het bewind van de Oostenrijkse Habsburgers, waarmee een langere periode van relatieve rust ingeluid werd. Landbouwactiviteiten werden hernomen en de aardappel verving het dure graan. De Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748) bracht rond 1745 echter opnieuw troepen, en met hen ziektes als monden-klauwzeer, naar de regio. Op het einde van de 18de eeuw bracht de Franse Revolutie een einde aan de Oostenrijkse overheersing. Het graafschap Vlaanderen werd verdeeld in twee arrondissementen en in 1795 werd de gemeente Oostrozebeke opgericht binnen de vroegere parochiegrenzen. In 1796 werd België aangehecht bij de Franse Republiek. De kerk werd hierop gesloten, maar tussen 1797 en 1802 werd clandestien mis gevierd op het 'Goed te Calonne'.

Op het einde van de 18de eeuw ontwikkelde de huisweverij zich, wat leidde tot economische bloei in de streek. Ook ontstonden in deze periode verschillende scholen.

19de-20ste eeuw

Vanaf het begin van de 19de eeuw behoorde Oostrozebeke tot het arrondissement Kortrijk, het departement van de Leie en herwon het de bestuurlijke zelfstandigheid. Vanaf 1818 behoorde Oostrozebeke verder tot het district Wakken. Na de herinrichtingen van de bisdommen in 1834 kwam de parochie Oostrozebeke onder het bisdom Brugge. Marialoop, in het noordwesten van de gemeente, werd vanaf 1839 een afzonderlijke parochie.

In de loop van de 19de eeuw vond een groot aantal infrastructuurwerken plaats. Zo werd onder meer vanaf 1863 het Kanaal Roeselare-Leie gegraven doorheen het zuidwestelijke deel van Oostrozebeke. Het werd officieel geopend in 1871.

In oktober 1914 doorkruisten de Duitse troepen het grondgebied van Oostrozebeke op weg naar het front aan de IJzer. Dit ging gepaard met de nodige opeisingen. De jongensschool aan de Stationsstraat werd tijdens de bezetting gebruikt als hoofdkwartier. Later verhuisde het hoofdkwartier naar de overzijde van de straat. Verder werd in het herenhuis van Henri Vandenberghe aan de Stationsstraat een mess voor officieren geïnstalleerd en werd café 'Den Hert' op de Markt in gebruik genomen als Soldatenheim. In de jongensschool kwam een cinema en in de gebouwen van weverij Ampe in de Kalbergstraat bevond zich een badzaal en een ontluizingsdienst. In 1917 werd door de bezetter een vliegveld aangelegd langs de Hoogstraat. De dorpsmolen moest hiervoor wijken. Bij de bevrijding in oktober 1918 werden de munitiedepots rond het station gebombardeerd door de geallieerden. Dit werd gevolgd door vijf dagen met intense gevechten tussen de bezetter en de Belgische troepen die oprukten vanuit Ingelmunster. Zes huizen werden hierbij volledig vernield en een vijftigtal gebouwen, waaronder de kerk en de pastorie, raakten beschadigd.

Tijdens de eerste helft van de 20ste eeuw breidde het gebouwenbestand sterk uit in de gemeente ten gevolge van de bloeiende vlasnijverheid. Veel woonhuizen bezaten in deze periode een eigen vlasschuur. Vanaf 1955 verloor de vlasindustrie echter aan belang vanwege de opkomst van synthetische vezels. Hierdoor werd overgeschakeld naar andere industrietakken zoals de textielproductie, houtspaanderproductie en vloerbekleding.

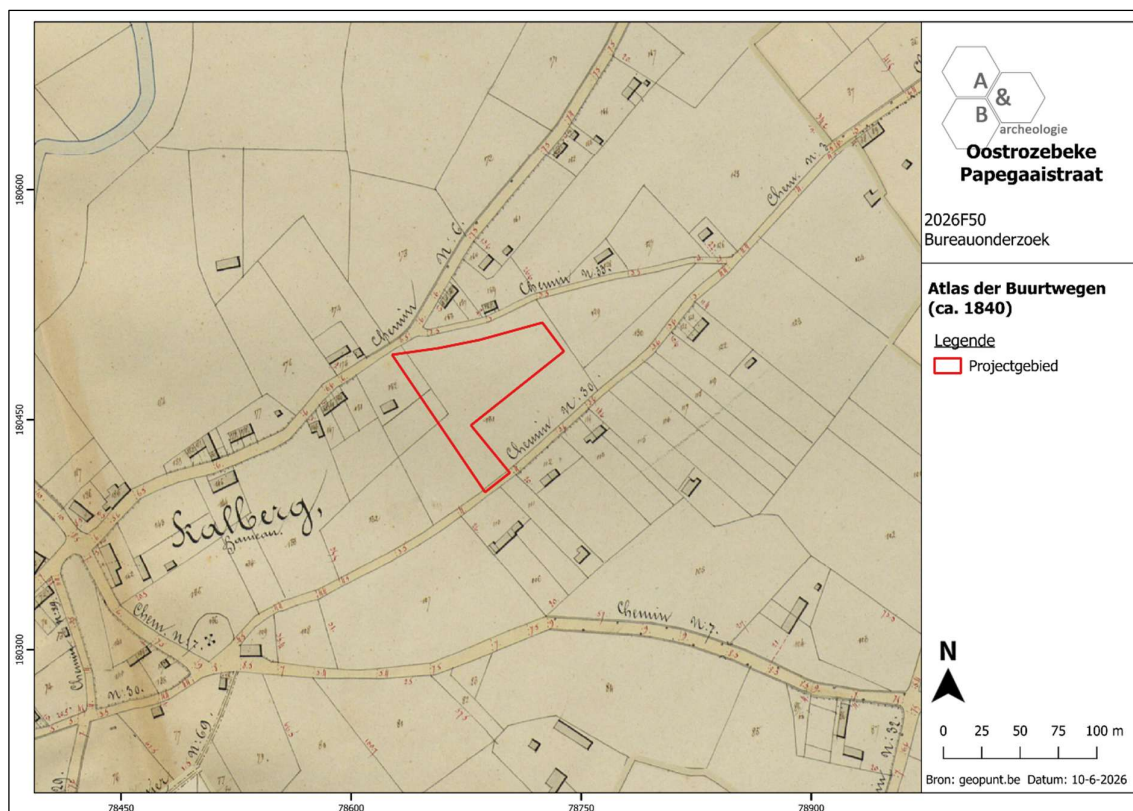
In 1924 werd in de Ginste een eigen parochie, gewijd aan Sint-Jozef, opgericht. De Mandel werd in 1978 gekanaliseerd.

2.4.2. Projectgebied

Het plangebied bevond zich lange tijd in een landelijk gebied, even ten noordoosten van de dorpskern van Oostrozebeke. De oudste relevante kaart waarop het terrein is afgebeeld is de Ferrariskaart uit ca. 1777. Op deze kaart wordt de voorloper van de Dentergemstraat/Teeuwstraat reeds aangegeven ten noorden van het terrein. Langsheen deze straat zijn enkele hoeves gelegen, maar het plangebied zelf is onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) geeft ook de Papegaaistraat weer ten zuiden van het plangebied. Het terrein blijft ook in deze periode onbebouwd. De overige 19de- en vroeg 20ste-eeuwse kaarten geven een gelijkaardige situatie weer. De orthofotosequentie geeft aan dat de omgeving van het plangebied vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw in toenemende mate bebouwd werd. Het plangebied zelf bleef echter steeds in gebruik als landbouwgrond.

Figuur 18 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 19 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 20 Uitsnede uit de Poppkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)

Figuur 21 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)

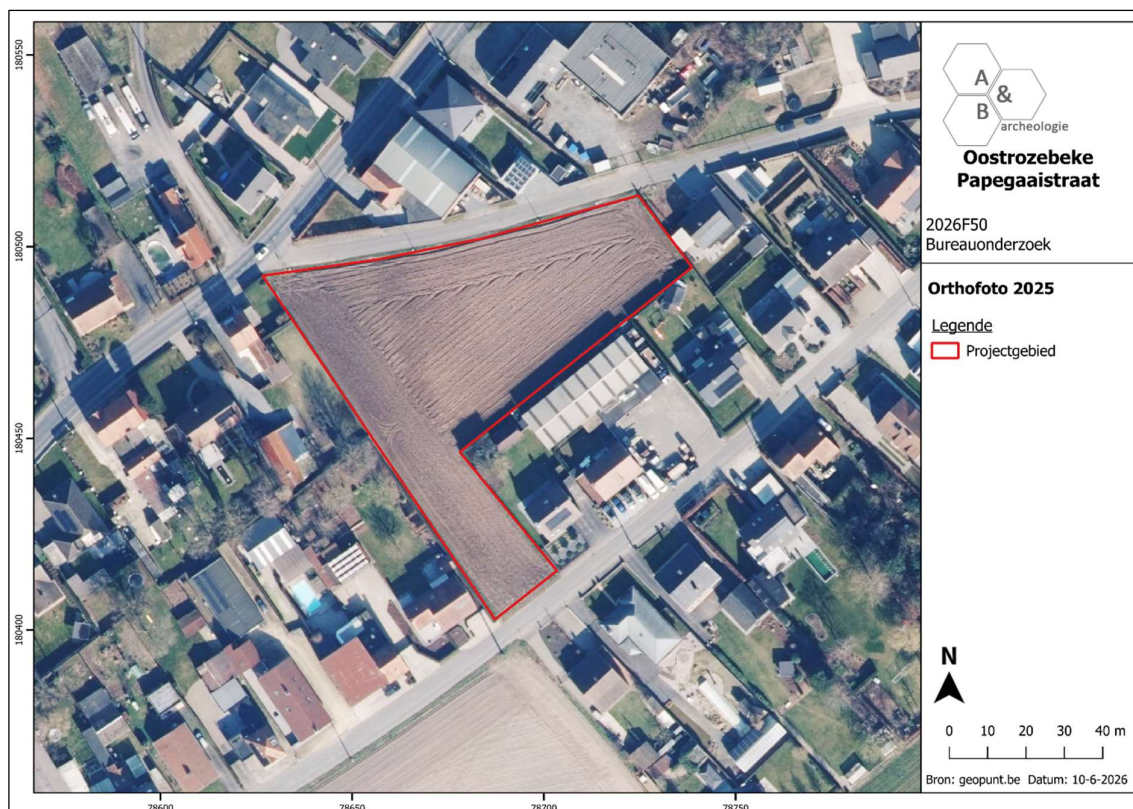
Figuur 22 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 23 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

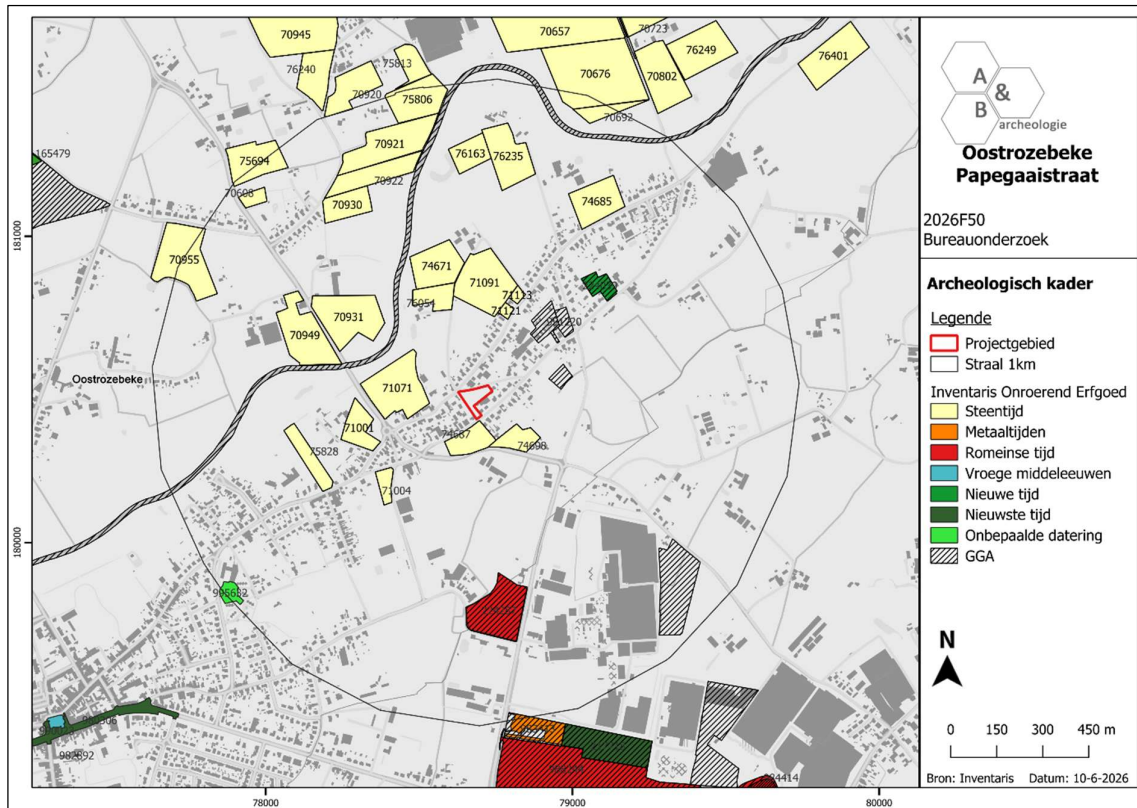
Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2025 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

In de omgeving van het plangebied worden in de Inventaris Onroerend Erfgoed reeds diverse archeologische sites gemeld. Het gaat voornamelijk om veldkarteringsvondsten van lithisch materiaal uit de steentijden en enkele Romeinse artefacten. Uit de Romeinse periode, en mogelijk nog uit de metaaltijden, werden daarnaast al een aantal grondsporen geregistreerd. Verder kwamen bij proefsleuvenonderzoeken tot nog toe vooral recente grondsporen aan het licht.

Het archeologisch kader geeft aan dat er voor het plangebied een verhoogd archeologisch potentieel geldt, zowel voor steentijd artefactensites als voor sites met grondsporen. Het terrein bevindt zich bovendien op een landschappelijk interessante positie, binnen de ietwat hoger gelegen gronden ten zuiden van de Mandel.

De gekende archeologische waarden uit de directe omgeving van het plangebied worden hieronder per tijdsvlak besproken.

Figuur 26 Projectie van de gekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied op het GRB (Agentschap Onroerend Erfgoed; geopunt.be).

2.5.1. Steentijd

Bij veldkarteringen tussen 2004 en 2005 werden op diverse plaatsen rond de Mandelvallei, onder meer meteen ten zuiden van het huidige plangebied, lithische vondsten uit de steentijden aangetroffen (ID 70608⁷, 70676⁸, 70692⁹, 70920¹⁰, 70921¹¹, 70922¹², 70930¹³, 70931¹⁴, 70949¹⁵, 70955¹⁶, 71001¹⁷, 71004¹⁸, 71071¹⁹, 71091²⁰, 71113²¹, 71121²², 74671²³, 74685²⁴, 74687²⁵, 74698²⁶, 75694²⁷, 75806²⁸, 75828²⁹, 76054³⁰, 76163³¹ en 76235³²). In situ bewaarde steentijd artefactensites zijn nog niet gekend in de omgeving.

2.5.2. Romeinse tijd

Bij de hierboven aangehaalde veldprospectiecampagne van 2004-2005 werden naast lithische artefacten ook enkele Romeinse vondsten aangetroffen. Zo werden ter hoogte van locatie 71091³³, op ca. 350m ten noorden van het plangebied, een scherp terra sigillata en enkele mogelijke dakpanfragmenten uit de Romeinse tijd ingezameld. Iets verder ten noordoosten, eveneens langs de Dentergemstraat, werd eveneens een fragment terra sigillata teruggevonden (ID 74685³⁴).

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Hoogleenstraat I*.

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Rijkaards Akker 2*.

⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Rijkaards Akker 3*.

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Hoge Lenen 1*.

¹¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Molstenstraat I*.

¹² Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Molstenstraat II*.

¹³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Molstenstraat III*.

¹⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Kalbergkruiskapel 1*.

¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Ast*.

¹⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Vijverbossen*.

¹⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Kalberg 1*.

¹⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Boekboom*.

¹⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Kalberg 2*.

²⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat I*.

²¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat II*.

²² Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat III*.

²³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat IV*.

²⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat V*.

²⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Groene Jager 1*.

²⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Groene Jager 2*.

²⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Hoogleenstraat II*.

²⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Hoge Lenen 3*.

²⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Ter Eike*.

³⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat VI*.

³¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat VII*.

³² Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat VIII*.

³³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat I*.

³⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat V*.

Aan de Breestraat 5, gelegen op ca. 700m ten zuiden van het plangebied, werd bij een proefsleuvenonderzoek in 2018 een houtskoolmeiler aangetroffen (ID 224287³⁵). Op basis van de rechthoekige vorm werd het spoor in de Romeinse tijd gedateerd. Verder werden bij het proefsleuvenonderzoek nog 15 greppelsegmenten, 2 kuilen en 1 paalkuil aangesneden die echter uit de nieuwste tijd stamden.

Iets ten zuiden, ook langs de Breestraat, werd bij een proefsleuvenonderzoek een vierpalige structuur aangesneden aan de zuidelijke rand van de onderzoekszone (ID 983413³⁶). De structuur kon vermoedelijk in de metaaltijden of Romeinse tijd gedateerd worden. De overige sporen die bij het onderzoek aangetroffen werden, dateerden uit de nieuwe en nieuwste tijd en kenden een beperkte archeologische relevantie.

2.5.3. Nieuwe en nieuwste tijd

Een proefsleuvenonderzoek aan de Papegaaistraat, gelegen op ca. 550m ten noordoosten van het huidige plangebied, bracht in 2018 louter 19de-eeuwse grachten en greppels aan het licht (ID 224039³⁷).

2.5.4. Onbepaalde datering

Op ca. 1km ten zuidwesten van het plangebied werden bij een proefsleuvenonderzoek een kuil en een depressie aangesneden (ID 995632³⁸). Vanwege het gebrek aan vondstmateriaal konden deze sporen niet gedateerd worden.

2.5.5. Gebieden geen archeologie (GGA)

In 2024 werd een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan de Papegaaistraat, op ca. 350m ten noordoosten van het plangebied (ID 991220³⁹). Het landschappelijk booronderzoek toonde aan dat de kans klein was dat er op het terrein in situ bewaarde steentijd artefactensites zouden voorkomen. Het proefsleuvenonderzoek bracht daarnaast geen archeologisch relevante sporen aan het licht.

³⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Breestraat 5*.

³⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Breestraat 1*.

³⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Papegaaistraat*.

³⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Rozenbergstraat*.

³⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Papegaaistraat*.

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied bevond zich lange tijd in een landelijk gebied, even ten noordoosten van de dorpskern van Oostrozebeke. Hoewel in de omgeving sinds de 18de eeuw - en in toenemende mate sinds de tweede helft van de 20ste eeuw - bebouwing aanwezig was, bleef het terrein zelf steeds in gebruik als landbouwgrond.
- Het landschap van Oostrozebeke wordt voornamelijk gekenmerkt door de aanwezigheid van de Mandel, die het grondgebied van zuidwest naar noordoost doorsnijdt en ten zuidoosten uitmondt in de Leie. Langsheen de Mandelvallei zijn ietwat hogere gronden aanwezig die richting het noorden en zuidwesten overgaan in heuvelruggen die behoren tot het plateau van Tielt en het hoogland van Hulste. Ten zuidoosten situeren zich eveneens lagere gronden rondom de vallei van de Leie. Het plangebied bevindt zich in de ietwat hoger gelegen zone ten zuiden van de Mandelvallei. De Mandel vloeit op ca. 300m ten noorden van het terrein; de Gaverbeek ontspringt op ca. 250m ten zuiden. Op het detail van het digitaal hoogtemodel is algemeen een niveaustijging op te merken van noord (ca. +18m TAW) naar zuid (ca. +19m TAW). Bodemkundig worden vooral droge zandbodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont verwacht.
- Op archeologisch vlak zijn er in de omgeving rond het plangebied al diverse archeologische sites gekend. Het gaat voornamelijk om veldkarteringsvondsten van lithisch materiaal uit de steentijden en enkele Romeinse artefacten. Uit de Romeinse periode, en mogelijk nog uit de metaaltijden, werden daarnaast al een aantal grondsporen geregistreerd. Verder kwamen bij proefsleuvenonderzoeken tot nog toe vooral recente grondsporen aan het licht.
- De landschappelijke ligging van het plangebied, op een ietwat hogere positie ten zuiden van een belangrijke waterloop, de Mandel, en de archeologische gegevens uit de directe omgeving duiden op een verhoogd archeologisch potentieel. De bodemkaart geeft daarnaast aan dat mogelijk een textuur B-horizont aanwezig is. Bovendien bleef het plangebied minstens sinds de 18de eeuw onbebouwd. Archeologische sites, zowel in situ bewaarde steentijd artefactensites als sites met grondsporen, zouden dan ook een gunstige bewaring kunnen kennen.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De initiatiefnemer wenst het plangebied te verkavelen in zes nieuwe loten voor open bebouwing van elk 800m². Lot 1 wordt ingeplant langs de Papegaaistraat en loten 2 t.e.m. 6 worden georiënteerd langs de Teeuwstraat. Er worden geen nieuwe interne wegenissen aangelegd. De nieuwe woningen zullen omgeven worden door private tuinzones. Gezien het een verkavelingsdossier betreft, dient uitgaan te worden van een integrale bodemverstoring over het volledige plangebied.

Het plangebied kent een verhoogde archeologische verwachting, zowel voor steentijd artefactensites als voor sites met grondsporen. Op basis van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet met 100% zekerheid aangetoond worden. De geplande werken zijn van dien aard dat eventueel archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van de regio, waarvan het archeologisch belang reeds beperkt werd aangetoond. Er dient dus verder vooronderzoek uitgevoerd te worden, in een uitgesteld traject, na het verkrijgen van de omgevingsvergunning.

Bij de afweging voor het verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om een uitspraak te kunnen doen over de geschikte onderzoeksmethodes. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of weinig impact in de bodem. Deze onderzoekstechnieken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient verder overgegaan te worden tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient eerst getracht te worden deze in situ te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is het noodzakelijk om een landschappelijk booronderzoek uit te voeren binnen het plangebied. De landschappelijke en bodemkundige factoren geven immers aan dat er een kans bestaat op het aantreffen van *in situ* bewaarde steentijd artefactensites. Daarnaast kan het landschappelijk bodemonderzoek meer licht werpen op de precieze bodemopbouw en de eventuele verstoringsgraad van het plangebied. Het voorstel voor het landschappelijk bodemonderzoek, door middel van boringen, wordt in het programma van maatregelen verder uitgewerkt en verduidelijkt.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmeting, grondradar etc.

In dit geval is het niet zinvol een geofysisch onderzoek uit te voeren. Deze onderzoeksmethode kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak om de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten, na te gaan. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De toplaag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval is het niet zinvol een veldkartering en metaaldetectie uit te voeren. Wel dient bij het proefsleuvenonderzoek (cf. infra) een metaaldetector ingezet te worden ter controle van de sleuven en de grondhopen.

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden worden waarin zich bijvoorbeeld in situ steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing indien uit het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat er binnen het plangebied mogelijk in situ bewaarde steentijd artefactensites kunnen voorkomen. De strategie en methodiek voor het verkennend en waarderend booronderzoek is afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek.

- Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Het doel van proefputten in functie van steentijd artefactensites is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt, maar statistisch representatief deel van het terrein op te graven.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing indien uit het landschappelijk en archeologisch booronderzoek blijkt dat er binnen het plangebied mogelijk in situ bewaarde steentijd artefactensites voorkomen. De strategie en methodiek voor het verkennend en waarderend booronderzoek is afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk en archeologisch booronderzoek.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van het terrein door een beperkt, maar statistisch representatief deel van het terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met grondsporen op te sporen. Dit onderzoek kan volgen na de afronding van het landschappelijk booronderzoek (en eventueel archeologisch booronderzoek/proefputtenonderzoek). Het sleuvenplan, de richtlijnen en de onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied bevond zich lange tijd in een landelijk gebied, even ten noordoosten van de dorpskern van Oostrozebeke. De oudste relevante kaart waarop het terrein is afgebeeld is de Ferrariskaart uit ca. 1777. Op deze kaart wordt de voorloper van de Dentergemstraat/Teeuwstraat reeds aangegeven ten noorden van het terrein. Langsheen deze straat zijn enkele hoeves gelegen, maar het plangebied zelf is onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) geeft ook de Papegaaistraat weer ten zuiden van het plangebied. Het terrein blijft ook in deze periode onbebouwd. De overige 19de- en vroeg 20ste-eeuwse kaarten geven een gelijkaardige situatie weer. De orthofotosequentie geeft aan dat de omgeving van het plangebied vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw in toenemende mate bebouwd werd. Het plangebied zelf bleef echter steeds in gebruik als landbouwgrond.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Neen. Het plangebied bleef minstens sinds de 18de eeuw onbebouwd. Eventuele archeologische sites zouden dan ook een gunstige bewaring kunnen kennen.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Niet van toepassing.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De initiatiefnemer wenst het plangebied te verkavelen in zes nieuwe loten voor open bebouwing van elk 800m². Lot 1 wordt ingeplant langs de Papegaaistraat en loten 2 t.e.m. 6 worden georiënteerd langs de Teeuwstraat. Er worden geen nieuwe interne wegenissen aangelegd. De nieuwe woningen zullen omgeven worden door private tuinzones. Gezien het een verkavelingsdossier betreft, dient uitgegaan te worden van een integrale bodemverstoring over het volledige plangebied.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site is op basis van het bureauonderzoek alleen niet te achterhalen. De kans op het aantreffen van een of meerdere archeologische site(s) is echter niet onbestaande. Deze verwachting geldt zowel voor in situ bewaarde steentijd artefactensites als voor sites met grondsporen.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

In eerste instantie dient een landschappelijk booronderzoek te gebeuren waarbij verspreid over het plangebied een aantal boringen uitgevoerd worden. Indien uit de landschappelijke boringen blijkt dat er archeologische niveaus met potentieel voor steentijdsites bewaard zijn op een deel van of over het volledige terrein, dan dient een verder verkennend archeologisch booronderzoek te gebeuren. Deze onderzoeksvorm valt onder 'verder vooronderzoek met ingreep in de bodem' en bestaat uit boringen, geplaatst volgens een boorpuntenraster met parallelle raaien die 10m uit elkaar liggen en waarbij de boorpunten op de raai 12m uit elkaar liggen. De keuze voor het boorgrid is gebaseerd op de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek. Het opgeboorde residu dient uitgezeefd en gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van silexartefacten en andere indicatoren voor menselijke aanwezigheid. Op de locatie waar er in situ steentijdartefacten worden aangetroffen, dient ofwel een verder vooronderzoek gericht op steentijd te gebeuren om de site beter te kunnen afbakenen (door middel van een waarderend archeologisch booronderzoek en/of een proefputtenonderzoek in functie van steentijd artefactensites), ofwel kan meteen overgegaan worden naar een opgraving.

De tweede fase bestaat uit een proefsleuvenonderzoek en kan volgen na het landschappelijk booronderzoek, indien de resultaten van dit onderzoek negatief zijn (= geen potentieel voor steentijd). Indien er bij de landschappelijke boringen wordt vastgesteld dat het archeologisch niveau op bepaalde delen van het plangebied verstoord is, dan dienen in deze delen geen proefsleuven meer aangelegd te worden. Bij het proefsleuvenonderzoek worden parallelle proefsleuven aangelegd om het archeologisch potentieel voor sites met grondsporen in kaart te brengen: Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Daarnaast is het van belang om de verstoringsgraad in kaart te brengen: Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Afsluitend dienen alle gegevens samen beschouwd te worden om een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of een verder onderzoek in de vorm van een opgraving noodzakelijk is over een deel van of over het volledige terrein, of kan overgegaan worden tot een vrijgave van het terrein bij de afwezigheid van archeologische sporen.

De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Papegaaistraat te Oostrozebeke (provincie West-Vlaanderen), waarbij de oppervlakte van de betrokken percelen groter is dan 3.000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied is ca. 4.800m² groot en situeert zich ten noorden van de Papegaaistraat, tussen huisnummers 29 en 35, en ten zuiden van de Teeuwstraat, ten westen van huisnummer 3. Het is op heden onbebouwd en in gebruik als akkerland.

Het plangebied bevond zich lange tijd in een landelijk gebied, even ten noordoosten van de dorpskern van Oostrozebeke. Hoewel in de omgeving sinds de 18de eeuw - en in toenemende mate sinds de tweede helft van de 20ste eeuw - bebouwing aanwezig was, bleef het terrein zelf steeds in gebruik als landbouwgrond.

Het landschap van Oostrozebeke wordt voornamelijk gekenmerkt door de aanwezigheid van de Mandel, die het grondgebied van zuidwest naar noordoost doorsnijdt en ten zuidoosten uitmondt in de Leie. Langsheen de Mandelvallei zijn ietwat hogere gronden aanwezig die richting het noorden en zuidwesten overgaan in heuvelruggen die behoren tot het plateau van Tielt en het hoogland van Hulste. Ten zuidoosten situeren zich eveneens lagere gronden rondom de vallei van de Leie. Het plangebied bevindt zich in de ietwat hoger gelegen zone ten zuiden van de Mandelvallei. De Mandel vloeit op ca. 300m ten noorden van het terrein; de Gaverbeek ontspringt op ca. 250m ten zuiden. Op het detail van het digitaal hoogtemodel is algemeen een niveaustijging op te merken van noord (ca. +18m TAW) naar zuid (ca. +19m TAW). Bodemkundig worden vooral droge zandbodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont verwacht.

Op archeologisch vlak zijn er in de omgeving rond het plangebied al diverse archeologische sites gekend. Het gaat voornamelijk om veldkarteringsvondsten van lithisch materiaal uit de steentijden en enkele Romeinse artefacten. Uit de Romeinse periode, en mogelijk nog uit de metaaltijden, werden daarnaast al een aantal grondsporen geregistreerd. Verder kwamen bij proefsleuvenonderzoeken tot nog toe vooral recente grondsporen aan het licht.

De landschappelijke ligging van het plangebied, op een ietwat hogere positie ten zuiden van een belangrijke waterloop, de Mandel, en de archeologische gegevens uit de directe omgeving duiden op een verhoogd archeologisch potentieel. De bodemkaart geeft daarnaast aan dat mogelijk een textuur B-horizont aanwezig is. Bovendien bleef het plangebied minstens sinds de 18de eeuw onbebouwd. Archeologische sites, zowel in situ bewaarde steentijd artefactensites als sites met grondsporen, zouden dan ook een gunstige bewaring kunnen kennen.

De initiatiefnemer wenst het plangebied te verkavelen in zes nieuwe loten voor open bebouwing van elk 800m². Lot 1 wordt ingeplant langs de Papegaaistraat en loten 2 t.e.m. 6 worden georiënteerd langs de Teeuwstraat. Er worden geen nieuwe interne wegenissen aangelegd. De nieuwe woningen zullen

omgeven worden door private tuinzones. Gezien het een verkavelingsdossier betreft, dient uitgegaan te worden van een integrale bodemverstoring over het volledige plangebied.

Het plangebied kent een verhoogde archeologische verwachting, zowel voor steentijd artefactensites als voor sites met grondsporen. Op basis van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet met 100% zekerheid aangetoond worden. De geplande werken zijn van dien aard dat eventueel archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van de regio, waarvan het archeologisch belang reeds beperkt werd aangetoond. Er dient dus verder vooronderzoek uitgevoerd te worden, in een uitgesteld traject, na het verkrijgen van de omgevingsvergunning.

Het verder vooronderzoek bestaat uit een landschappelijk bodemonderzoek (eventueel gevolgd door een archeologisch booronderzoek en/of proefputtenonderzoek) en een proefsleuvenonderzoek. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

5. Bibliografie

- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Ast*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70949>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Boekboom*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/71004>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Breestraat 5*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224287>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Breestraat I*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/983413>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Groene Jager 1*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/74687>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Groene Jager 2*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/74698>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Kalberg 1*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/71001>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *De Kalberg 2*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/71071>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat I*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/71091>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat II*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/71113>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat III*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/71121>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat IV*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/74671>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat V*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/74685>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat VI*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/76054>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat VII*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/76163>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Dentergemstraat VIII*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/76235>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Hoge Lenen 1*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70920>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Hoge Lenen 3*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/75806>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Hoogleenstraat I*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70608>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Hoogleenstraat II*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/75694>.

- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Kalbergkruiskapel 1*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70931>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Molstenstraat I*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70921>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Molstenstraat II*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70922>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Molstenstraat III*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70930>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Oostrozebeke*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14713>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Papegaaistraat*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/224039>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Papegaaistraat*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/991220>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Rijkaards Akker 2*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70676>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Rijkaards Akker 3*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70692>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Rozenbergstraat*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/995632>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Ter Eike*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/75828>.
- Agentschap Onroerend Erfgoed 2026, *Vijverbossen*, geraadpleegd op 10 juni 2026 op <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/waarnemingsobjecten/70955>.
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://www.google.com/maps>

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).....	8
Figuur 2 Uitsnede uit het plan van de bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).....	9
Figuur 3 Zicht op het plangebied vanop de Papegaaistraat in het zuidwesten (bron: https://www.google.be/maps).	10
Figuur 4 Zicht op het plangebied vanop de Teeuwstraat in het noordwesten (bron: https://www.google.be/maps).	10
Figuur 5 Uitsnede uit het ontwerpplan, geprojecteerd op het GRB (bron: initiatiefnemer).....	11
Figuur 6 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	12
Figuur 7 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	14
Figuur 8 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	14
Figuur 9 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).....	15
Figuur 10 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	15
Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 12 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 13 Zicht op de potentiële bodemerosiekaart ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 14 Zicht op de bodemkaart ter hoogte van het plangebied (bron: DOV).....	18
Figuur 15 Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart (bron: geopunt.be).....	19
Figuur 16 Uitsnede uit de Quartair geologische kaart (bron: geopunt.be).....	20
Figuur 17 Uitleg bij de Quartair geologische kaart: type 3 (bron: geopunt.be).....	20
Figuur 18 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	25
Figuur 19 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	25
Figuur 20 Uitsnede uit de Poppkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	26
Figuur 21 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	26
Figuur 22 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	27
Figuur 23 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	27
Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	28
Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2025 (bron: geopunt.be).....	28
Figuur 26 Projectie van de gekende archeologische waarden in de omgeving van het plangebied op het GRB (Agentschap Onroerend Erfgoed; geopunt.be).....	29